

prima instanță: C.Ursachi
instanța de apel: A.Minciuna, A.Nogai, Vl.Brașoveanu

dosarul nr. 2ra-204/16

Î N C H E I E R E

27 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,

Judecător:

Judecători:

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală, Valentina Clevadi

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Igor Bondarenco împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului cauzat în urma acestei încălcări,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de Igor Bondarenco și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015,

c o n s t a t ă :

La 26 martie 2015, reclamantul Igor Bondarenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului cauzat în urma acestei încălcări.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, organele de urmărire penală competente ale Republicii Moldova mai bine de peste 5 ani (din 13.05.2010 - pînă la 24.03.2014), au examinat plîngerea privind pornirea urmăririi penale depuse în baza plîngerii sale, ca mai apoi (din 24.03.2014 - pînă în prezent) - efectuează urmărire penală în baza plîngerii enunțate.

Consideră reclamantul că, durata procesului penal sus-menționat intentat și desfășurat în temeiul plîngerii sale a fost și este mai mult ca excesivă, nejustificată și efectuată prin încălcarea flagrantă a dreptului său de acces liber la justiție și la examinarea cauzei sale într-un termen rezonabil, fără ca cauza încălcării duratei rezonabile a procesului să fie imputabilă reclamantului, dar în exclusivitate organelor de urmărire penală și/sau procurorilor-conducători ai urmăririi penale, care pentru toată durata acestui proces penal au admis diverse încălcări procesual-penale ale drepturilor sale, adoptînd în mod repetat și chiar sistematic acte

procesual-penale nelegitime, care au fost ulterior declarate nule de către judecătorii de instrucție.

Astfel, indică reclamantul că, la data de 13.05.2010, a depus în adresa mai multor organe statale, inclusiv în adresa CCCEC RM pentru examinare conform art. 274 al CPP RM plîngere privind pornirea urmăririi penale pe faptul atacului de tip "raider" și insolvabilității intenționate a întreprinderii SA „Unprodact” din or. Ungheni.

Plîngerea dată a fost repartizată spre examinare OUP al CCCEC RM dlui Adrian Lupacescu, care nu a examinat-o în modul stabilit de lege conform art. 274 al CPP RM ca plîngere privind pornirea urmăririi penale, ci ca o petiție.

Nefiind de acord cu neexaminarea plîngerii sale în modul stabilit de lege conform art. 274 al CPP RM, reclamantul a contestat acest refuz în ordinea prevederilor art. 298-299 al CPP RM la Procuratura Anticorupție RM, iar ulterior în ordinea art. 313 al CPP RM - la judecătorul de instrucție. Prin încheierea Judecătoriei Buiucani (judecătorul dl Ion Morozan) nr. 10-48/11 din 15.03.2011 plîngerea reclamantului a fost admisă cu obligarea Procuraturii Anticorupție să organizeze examinarea plîngerii reclamantului în ordinea prevăzută de art. 274 al CPP.

Ulterior, la data de 12.07.2012 reclamantul, prin intermediul reprezentantului, a depus în adresa mai multor organe statale, inclusiv în adresa CCCEC RM pentru examinare conform art. 274 al CPP RM o plîngere suplimentară la plîngerea din 13.05.2010, avînd ca subiect - circumstanțele sustragerii patrimoniului SA "Unprodact" din or. Ungheni sub paravanul procesului de insolvabilitate în perioada anilor 2010-2011.

În urma depunerii plîngerii suplimentare, la data de 16.08.2011 reclamantul, prin intermediul reprezentantului, a fost invitat la CCCEC RM, depunînd colaboratorului CCCEC RM dlui Sergiu Stratan explicații scrise atît pe marginea plîngerii inițiale din 13.10.2010, cît și pe marginea plîngerii suplimentare din 12.07.2011.

Totodată, a mai indicat că, a fost informat despre faptul că plîngerea suplimentară din 12.07.2011 se examinează conform art. 274 al CPP RM de către DGUP al CCCEC RM, iar despre rezultatele examinării acesteia urmează să fie informat suplimentar.

Nefiind informat de către nimeni pe parcurs de circa 1 an despre rezultatul examinării plîngerilor sus-indicate, la data de 24.08.2012 reclamantul, prin intermediul reprezentantului său, a adresat CCCEC RM și Procuraturii Anticorupție cerere privind oferirea informației și/sau a actelor procesuale adoptate în cadrul examinării plîngerilor respective. Prin scrisoarea procurorului Procuraturii Anticorupție dl Sergiu Moraru nr. 9106 din 06.12.2012 reclamantul a fost informat precum că plîngerile dumnealui privind insolvabilitatea intenționată a întreprinderii SA "Unprodact" și preținsele acțiuni ilegale a unui grup de persoane interesate în schema de acaparare a întreprinderii menționate - au fost examinate la data de 26.11.2012, fiind emisă ordonanța de neîncepere a urmăririi penale.

Nefiind de acord cu ordonanța de neîncepere a urmăririi penale, reclamantul a contestat-o în ordinea prevederilor art. 299/1-299/2 al CPP RM la Procuratura Anticorupție RM, iar ulterior în ordinea art. 313 al CPP RM - la judecătorul de instrucție.

Prin încheierea nr. 10-94/13 din 10.04.2013, emisă de Judecătoria Buiucani, mun.Chișinău judecătorul de instrucție a admis plîngerea reclamantului, fiind declarată nulă ordonanța contestată și obligat procurorul să înlăture încălcările depistate ale drepturilor reclamantului.

În continuare, în situația cînd iarăși nu a fost informat de către nimeni pe parcurs de circa 1 an despre rezultatul examinării plîngerilor sus-indicate, la data de 18.03.2014 reclamantul s-a adresat din nou CNA RM și Procuraturii Anticorupție cu o cerere privind oferirea informației/actelor procesuale cu privire la rezultatul soluționării plîngerilor sale.

Prin răspunsurile CNA nr. 03/02-1275 din 26.03.2014 și Procuraturii Anticorupție nr. 312pet/14-2115 din 14.04.2014, reclamantul a fost informat precum că în rezultatul examinării plîngerilor depuse de dînsul, la data de 24.03.2014 de către CNA a fost pornita cauza penală nr. 2014970170 pe faptul delapidării în proporții deosebit de mari și cu folosirea situației de serviciu a bunurilor SA „Unprodact” pe parcursul anilor 2010-2014, infracțiune prevăzută de art. 191 alin. (5) Cod Penal, cu remiterea acestei cauze penale pentru continuarea urmăririi penale organului de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție r-lui Ungheni.

În acest context, s-a atenționat că din momentul pornirii urmăririi penale – 14.03.2014 și pînă în luna noiembrie 2014 reclamantul nu a fost informat de către nimeni din cadrul Procuraturii Ungheni sau IP Ungheni privind derularea urmăririi penale în cauza penală nr. 2014970170 intentată în baza plîngerii sale, în pofida faptului care acesta dispunea de interes legitim în calitate de victimă fărădelegilor descrise în plîngerile sus-indicate, dorea să fie audiat precum și să cunoască rezultatele instrumentării acestei cauze penale.

La data de 15.10.2014, reclamantul a depus în adresa Procuraturii r-lui Ungheni și IP Ungheni o cerere, solicitînd informații despre derularea urmăririi penale în cauza penală nr.2014970170.

La 31.10.2014, reclamantul a recepționat prin poșta răspunsul Procuraturii r-lui Ungheni nr. 3883 din 29.10.2014, prin care a fost informat despre aceea că prin ordonanța nr. 2014970170 din 16.06.2014 emisă de procurorul în Procuratura r-ului Ungheni dl Veaceslav Toderita s-a dispus clasarea procesului penal și scoaterea de sub urmărire penală a principalului figurant din plîngere.

Nefiind de acord cu ordonanța de clasare a urmăririi penale, reclamantul a contestat-o în ordinea prevederilor art.299 alin. (1), 299 (2) al CPP RM la Procuratura Ungheni, iar ulterior în ordinea art. 313 CPP RM - la judecătorul de instrucție.

Astfel, prin încheierea nr. 10-2/2015 din 17.02.2015 emisă de Judecătoria Ungheni s-a dispus admiterea plîngerii reclamantului, declarată nulă ordonanța contestată și reluată urmărirea penală în cauza penală nr. 2014970170, cu obligarea procurorului de a întreprinde acțiuni procesuale în vederea înlăturării încălcărilor

depistate ale drepturilor reclamantului, iar pînă în prezent urmărirea penală în cauza penală nr. 2014970170 este reluată și - exercitată de SUP al IP Ungheni, sub conducerea Procuraturii r-lui Ungheni.

Prin urmare, susține reclamantul că, procesul de examinare a plîngerilor depuse de acesta de către organul de urmărire penală a durat o perioadă de practic 4 ani (13.05.2010-24.03.2014), iar urmărirea penală intentată în baza plîngerii sale durează din 24.03.2014 - pînă în prezent, ceea ce reprezintă o perioadă de timp mai mult ca excesivă a procesului penal, or, potrivit prevederilor art. 274(1) al CPP RM termenul de soluționare a plîngerilor privind pornirea urmăririi penale este de 30 de zile, iar potrivit art. 20 al CPP RM urmărire penală și judecarea cauzelor penale se face în termen rezonabil. În ceea ce privește conduita reclamantului pe parcursul procesului penal menționat - aceasta a fost și este una exemplară și chiar ireproșabilă, dînsul a anexat din start la plîngerea sa inițială și cea suplimentară un material probator impunător care confirmă circumstanțele juridico-faptice expuse în plîngeri, a fost permanent la dispoziția organelor de urmărire penală și ale procuraturii pentru a da explicații în legătură cu plîngerile depuse, inclusiv în mod suplimentar, a avut o conduita procesuală activă și de bună-credință, contribuind din plin la soluționarea cît mai rapidă, în mod obiectiv și multiaspectual al cazului, în vederea stabilirii adevărului și tragerii la răspundere a persoanelor culpabile.

Totodată, este de remarcat precum că din conținutul actelor judecătorești de dispoziție emise de judecătorii de instrucție care au exercitat controlul judiciar al procedurii prejudiciare rezultă constatarea multiplelor și repetate încălcări procesual-penale admise de reprezentanții organelor de urmărire penală și ai procuraturii în cadrul soluționării prealabile a plîngerii reclamantului și apoi - la etapa urmăririi penale - circumstanțe care în măsura decisivă au contribuit la tergiversarea examinării și soluționării cauzei menționate, nedescoperirea infracțiunii pe urme fierbinți, imposibilitatea atragerii mai multor figuranți din plîngeri la răspundere penală ca urmare intervenirii prescripției răspunderii penale, etc.

Invocă reclamantul că, circumstanțele enunțate sunt imputabile în exclusivitate organelor de urmărire penală și ale procuraturii. În mod aparte, este de remarcat încălcarea de către organul de urmărire penală pentru perioada de circa 4 (patru) ani a termenului de soluționare conform art. 274 al CPP RM a plîngerii sale (perioada cuprinsă din 13.05.2010 — 24.03.2014), în condițiile cînd termenul stabilit de art. 274 al CPP RM de soluționare problemei privind începerea sau neînceperea urmăririi penale este de 30 de zile.

Prin urmare, consideră că cazul sus-expus este un exemplu elocvent al încălcării grosolane de către organele de urmărire penală și ale procuraturii a dreptului său la examinare într-un termen rezonabil a cauzei sale, dreptul ce îi este încălcat pînă în prezent.

Relevă reclamantul că, respectiva încălcare (manifestată prin incapacitatea sau chiar nedorința inexplicabilă a organelor de urmărire penală și ale procuraturii de a examina și soluționa în mod legitim cazul său pentru perioada de circa 5 ani) a provocat și continuă să-i provoace disconfortul moral, incertitudinea pentru viitor și dezamăgirea profundă în ceea ce privește modul de înfăptuire a actului de justiție

în Republica Moldova și buna funcționare a organelor de urmărire penală și ale procuraturii. Mai mult, confruntarea pe parcurs de circa 5 ani cu reprezentanții organelor de urmărire penală și ale procuraturii, care sistematic ignorează și încalcă în cel mai grosolan mod drepturile sale a avut drept efect afectarea iremediabilă a stării psihologice, în special ținând cont de aceea că, acesta este de vîrsta înaintată și momentan se află în prag de pensionare.

Solicită reclamantul Igor Bondarenco, constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei sale, repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului său la judecare în termen rezonabil a cauzei prin modalitatea încasării din contul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul său a sumei de 500000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015, acțiunea depusă de către Igor Bondarenco a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d.86).

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Igor Bondarenco a contestat-o cu apel (f.d.88).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015, a fost respins apelul declarat de Igor Bondarenco și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29 mai 2015 (f.d.112).

La 30 noiembrie 2015, Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului cauzat în urma acestei încălcări să fie admisă în sensul declarat.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea pricinii instanțele judecătorești au interpretat eronat normele de drept material, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii.

La fel s-a indicat că, la caz, atât decizia instanței de apel cât și hotărârea primei instanțe sunt ilegale și neîntemeiate și care urmează a fi casate, pe motiv că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată și au interpretat în mod eronat legea.

În rezultat, instanțele de judecată s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege – înfăptuirea actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri ilegale și neîntemeiate de respingere a acțiunii, astfel fiindu-i încălcat în mod direct dreptul său la judecarea în mod echitabil a cauzei (f.d.122-125).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din actele pricinii rezultă că, decizia recurată cu recurs a fost pronunțată la 29 septembrie 2015 (f.d.112), iar recursul a fost depus la 30 noiembrie 2015 (f.d.122).

Astfel, prin prisma prevederilor art. 434 alin. (1) CPC, instanța de recurs constată că recursul depus de către Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco a fost declarat în termen.

Examinînd temeiurile recursului în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco, urmează a fi declarat inadmisibil.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Totodată, conform art. 432 alin. (2) CPC, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Iar potrivit art. 432 alin. (3) CPC, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Alin. (4) al articolului enunțat prevede expres că, săvîrșirea altor încălcări decît cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Sub aspectul acestor prevederi legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco, este declarativ, or, acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) CPC, care să justifice afirmația de ilegalitate a deciziei instanței de apel.

Mai mult decît atît, călăuzindu-se de prevederile art. 440 CPC, Colegiul a constatat existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433 CPC și anume lit. a), care expres prevede că cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Argumentele invocate în cererea de recurs depusă de Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco, poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Cele relatate mai sus derivă și din dispoziția articolului 13 din Convenția Europeană, care reglementează expres că, recursul trebuie să fie unul „efectiv”, atât în practică, cât și în drept. Un astfel de recurs este cerut pentru pretențiile care pot fi considerate ca fiind „serioase și legitime” conform Convenției (*a se vedea Mitropolia Basarabiei și alții vs. Moldova, nr.45701/99, §137, ECHR 2001-XII*).

Astfel, reieșind din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin.(2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Igor Bondarenco prin intermediul reprezentantului – avocatul Oleg Bondarenco, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,

Judecător:

Tatiana Vieru

Judecători:

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi